

Meg kell állapítanunk azt is, hogy ez a reform a tanítás ügyének előbbrevitele mellett a nevelési kérdéseivel már kevesebbet foglalkozott. Az iskolák munkájában nem volt lélek, hiányzott az a lendítő erő, mely a nevelők munkáját a didaktikai tevékenységeken felül erkölcsi hivatássá avatta.

A változást ezen a téren az osztrák közoktatásügy fejlődésének negyedik szakasza hozta meg, mikor az 1933. politikai átalakulással az állam élet fundamentumává, mint pozitív erkölcsi értékeket, a hazafiságot és vallásos szellemet tették. Az új állami berendezkedés alapelve a *népközösség* (népies gondolat), a *nemzeti eszme* és a *vallásosság* kifejezett hangsúlyozása lett. Az oktatás kérdései mellett nevelési kérdések kerültek homlokterbe, melyek az ifjúságnak egy mindenekfelett *vallás-erkölcsi világnézet* alapján az otthonához, szülőföldjéhez, a hazához és nemzetéhez való viszonyát szabályozták.

A folyóirat következő értekezésében Dr. Irmédi Molnár László: *Kiránduló helyek Budapest környékén a földrajzi alapgfogalmak tanításához* címen nyújt értékes tapasztalati anyagot.

Vajda Piroska: *Tanévkezdés az elemi leányiskola VIII. osztályában* c. cikkében arról panaszkodik, hogy a tulajdonképpen még minden tanterv és utasítás nélkül működő népiskolai VII. és VIII. osztályokban az itt tanítónak milyen sok nehézséggel kell megküdeniök. (Nekünk itt az a véleményünk, hogy éppen ezért ezeket az erőltetetten megszervezett kísérleti intézményeket meg kell szüntetni s a fővárosban és másutt is hazai népoktatás-ügyünk törvényes kereteihez kell mielőbb visszatérni.).

A lap további részében mintatanításokat közöl, majd könyv- és folyóirat-szemlét ad, végezetül Nyireő Éva a fővárosi pedagógiai könyvtár céljait és rendeltetését fejtegeti s megállapítja, hogy a meg nem érdemelt sorsra jutott és az 1933-ban felosztatott Országos Pedagógiai Könyvtár misszióját a Fővárosi Pedagógiai Könyvtárnak kell majd betölteni.

Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny f. évi október havi 2. száma csaknem egészében az Országos Középiskolai Tanáregyesület Balatonfüreden tartott 49. rendes közgyűlésének anyagát tartalmazza. A tisztviselők évi jelentései mellett különös érdeklődésre tarthat számot Dr. Madai Gyula emelkedett szellemű *elnöki megnyitója*, amelyben a középiskolai tanári rendnek kulturális munkásságát méltatja. Beszédében részletesen kitér az 1934. évi XI. t.-c.-el megalkotott új középiskolai reformra és az 1935. évi VI. t.-c.-el megszervezett tanügyi közigazgatási törvényjavaslatra. Kifejti, hogy az új gimnázium legyen a nemzet szellemi kiszolgálására hivatott osztálynak az iskolája. Reméli, hogy a gimnáziumi reform után a polgári iskolai és szakiskolai reform is sorra jön, amelyek által sikerülni fog a gimnáziumot valóban szellemi elit-iskolává átalakítani s a középiskolákat ma veszedelmesen ostromló tömegeket más gyakorlati iskolák, s így végeredményképpen a produktív élet felé terelni.

A folyóirat novemberi 3. számában Bihari Ferenc a hazai középiskolák mult tanévi *Értesítőinek* értékes szemléjét adja. Belőle a középiskolák belső életének mozzanatairól vehetünk tudomást, egyben összefogóan látjuk azt a kulturális munkásságot is, melyet a magyar középiskolák tanársága a nemzeti művelődés előbbreviteléért kifejt.

Dr. Méhes Gyula: *A magyar faj alkotóereje* c. cikkében bebizonyítja, hogy nemzetünknek mindig voltak olyan nagyjai, kik a művelődés erkölcsi magaslatain állottak s alkotó zsenijükkel az egyetemes emberi kultúrát híven szolgálni tudták.

Magyar Tanítóképző f. évi október—novemberi 9. számát Kiss József szerkesztő lemondása folytán Molnár Oszkár, az új szerkesztő állította össze. A folyóirat első cikke Kemény Ferenc: *A népjellem a nevelés- és oktatásügyben* c. nagyobb tanulmányát hozza. B. Braun Angela: *A falukérdés problémái a fővárosi tanítónőképző intézetekben* c. cikkében szerves programot ad arra nézve, hogy a leendő falusi (tanyai) tanítónők a falu szétágazó kérdéseivel már intézeti kiképzetetésük idején megismerkedhessenek. Bácsfalvy (Ehrlich) Antal: *A túlterhelésről* c. tanulmányában sok értékes gyakorlati és pedagógiai tanácsot ad főleg a tanítónövendékek szempontjából a túlterhelés és ifjúkori kimerülés megakadályozására. — Padányi-Frank Antal dr. a lévai tanítóképző-intézet utolsó magyar igazgatójának: Kövesküti Jenő emlékezetének szenteli sorait.

A folyóirat több könyvismertetést közöl, ezekből kiemeljük Bodor Antal dr.: *A falukutatók vezérvonala*, továbbá Honismeret c. könyvről, továbbá Drózdly Gyula: *Helyesírás és nyelvi magyarázatok (a népiskola) V—VI. osztályában* c. művekről írt ismertetéseket.

Magyar Középiskola f. évi novemberi 11. számában Zibolen Endre dr.: *Gimnázium az új idők sodrában* c. tanulmányában az új gimnázium feladatait körvonalozza, egyben rámutat azokra a nehézségekre is, melyek a gimnázium új életfeladatai körül mutatkoznak. Itt a többek között felemlíti azt a „halhatlan nyomást is, melyet a társadalomban felfelé törekvő tömegek gyakorolnak a gimnáziumra.“ Vitéz Fraknóy József: *Történeti szempontok a fizika tanításában* c. cikkében arról szól, hogy a történeti szempontok a fizika középiskolai nevelő tanításában mi módon érvényesíthetők. Igen értékes a lap *Pedagógiai Szemle* rovata. Itt egy helyen Endrefalvy Ottónak, a Kat. Szemlében megjelent: *Az új magyar középiskola alapjai* c. cikkével kapcsolatban megállapítja, hogy az új középiskolai reform azt is mutatja, hogy „iskolaügyünk célkitűzéseiben az intellektualista pedagógia csődje után visszatér a régi magyar iskola hagyományaihoz“. Elismeri azonban, hogy a reform mégis hoz három új dolgot: „a munkaiskola elveinek módszertani felhasználását, a jellem- és állampolgári nevelést és ennek hatékonyabb megvalósítására az osztályfőnöki órát.“

A folyóirat egy helyen azt is jelzi, hogy dr. Kisparti János szegedi tankerületi kir. főigazgató lelkes buzgólkodása folytán a vallás- és közoktatásügyi minisztérium támogatásával a lap most már havonként jelenik meg.

Kratofil Dezső.

A Magyar Pedagógia 1935. évi 7—8. száma hódolatát mutatja be Pázmány Péter nagy magyar szellemének Gyulai Agost értékelésével és méltatásával. Kiemeli, hogy Pázmány Péter egyeteme volt az első az egész világon, amelyik a XIX. században önálló tanszéket nyitott a neveléstudománynak.